

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fo 1
VALLEKILDE

FRA VALLEKILDE FOLKEHØJSKOLE

101

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1994

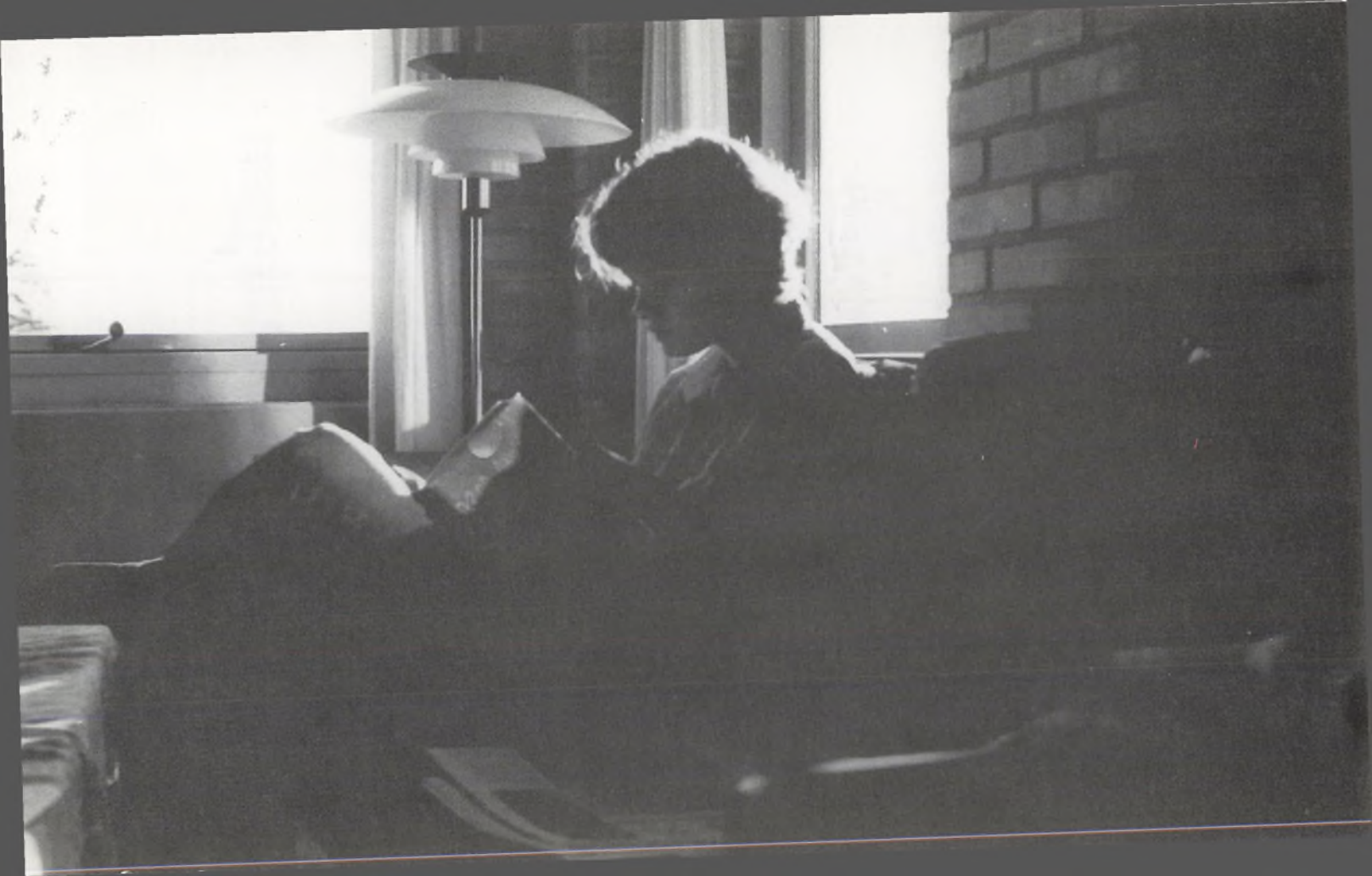
DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Fra
Vallekilde Folkehøjskole

101

Udgivet af Selevforeningen
1994

Væk med højskolens uforanderlige søndagsstemning

»Højskolen med dens uforanderlige søndagsstemning og evindelige lovsang er fremmed for den barske sociale virkelighed. Højskolefolkene forrådte den støvets verden vi allesammen fødtes til at tjene.« Sådan skrev forfatteren Henrik Pontoppidan i sit opgør med broderens højskole i 1880'erne. Der har altid i den danske folkehøjskole været et spændingsforhold mellem selvtilstrækkeligheden og engagementet i menneskers kår og behov.

I dag synger det traditionelle industrisamfund på sidste vers, og informationsamfundet er på vej ind. Det stiller helt nye krav til kvalifikationer, især krav til almen viden og individuel omstillingsevne. Det betyder at folkehøjskolen bør genindtage sin centrale rolle i menneskers kvalificering. Den frie ungdomsuddannelse der begynder 1/1 1995 kan måske blive første skridt i den retning. Her kan folkehøjskolerne spille en central rolle hvis de tager udfordringen op. Men nogle højskolefolk vælger at advare mod det de opfatter som et brud på højskolens tradition for at udanne til livet, ikke erhvervslivet.

Det lyder besnærende, men højskolen har gennem hele sin historie uddannet til det hele liv, som naturligvis også omfatter den del af livet som går til at sikre dagen og vejen.

En af de afgørende grunde til at folkehøjskolen har overlevet i 150 år er, at den har evnet at forandre sig i takt med samfundets udvikling og behov, samtidig med at den har kunnet bevare sine særkender intakt. Det samfund vi lever i

i dag er jo meget anderledes end Danmark i 1844 – og det er menneskene også.

Folkehøjskolen dannedes som et enestående dansk svar på den begyndende modernisering af Europa. Almuen i Danmark var udannet, uuddannet og uden følelse af fælles identitet og skæbne af større rækkevidde. Det samme gjaldt for almuen i andre lande i Europa, men der blev almuen »nationaliseret« gennem staternes oprettelse af centraliserede uddannelsessystemer, og indoktrineringsystemer af alle mulige arter. Det særlige ved Grundtvigs idé var, at demokratiet og uddannelsen til det måtte tage udgangspunkt i en folkelig udvikling – med værdsættelse af den folkelige erfaring. Den afgørende tanke var ligestillingen mellem elev og lærer – respekten for elevens kunnen, baggrund og behov, såvel på det åndelige som det videnskabelige plan.

Folkehøjskolens indhold var mangfoldigt, men faldt dog især i tre hovedområder. For det første gjorde højskolen bønderne istand til at klare deres daglige liv bedre; de lærte om landmåling, gødsning, pleje af husdyrene o.s.v. For det andet gjaldt det oplivningen, den enkeltes og folkets åndelige oprustning, som kom i stand ved fortælling af den nordiske mytologi, bibelhistorie, undervisning i kristendom m. v. Herigennem blev den enkelte konfronteret med livets store spørgsmål – på en måde der styrkede selvbevidstheden og handlekraften. For det tredje lærte eleverne danmarkshistorie og verdenshistorie, og man beskæftigede sig med samtidens politiske og demokratiske grundproblemer.

Den umælende almue blev transformeret til et oplyst, selvbevidst, fagligt kompetent folk, der skabte grundlaget for det Danmark, vi kender i dag. Det enestående ved folkehøjskolen op gennem det 19. århundrede var den kraft hvormed den - undertiden på trods af, undertiden i samarbejde med statsmagten - bidrog til ændringen af Danmark. Gennem hele perioden evnede højskolen at forny sig i takt

med skiftende tider og behov. Da urbaniseringen for alvor tog fart i de sidste to årtier af det 19. århundrede udkastede Poul la Cour, der var lærer på Askov højskole, det projekt at få elektrificeret landbruget. Visionen var at gøre livet på landet så moderne, at man kunne begrænse afvandringen til byerne. For at dét skulle kunne lade sig gøre, måtte der udvikles en helt ny teknologi omkring vindmøllers el-produktion. Indtil 1920 uddannede Askov et stort antal landelektrikere, der som en naturlig del af deres eksamensfri uddannelse, havde resten af højskolefagene, såvel de politiske som de livsoplysende.

Med urbaniseringen og industrialiseringen i midten af dette århundrede opstod der efterhånden en ny situation, der truede højskolen på livet. Dels blev der færre unge mennesker på landet, dels lærte de unge stadig mere af det de skulle bruge andre steder: I det almindelige skolesystem, der meddelte alle mulige former for viden, og i alle de specialiserede uddannelser der efterhånden kom til. Fra 2. verdenskrigs afslutning så mange højskoler en mørk fremtid i møde, især de som ikke havde en fastere tilknytning til bestemte dele af organisations- og foreningslivet.

Som svar på krisen forandrede folkehøjskolen sig radikalt: Man skar stort set den praktiske side af virksomheden bort, og kastede sig i stedet over industrisamfundets problemer. Med rationaliseringen og kvalificeringen af arbejdslivet var den traditionelle erfaringsverden efterhånden ikke mere bevendt end billetten til et tog der er kørt. Samfundets indre sammenhæng blev som så mange andre spørgsmål et anliggende for teknikere - sociologer, psykologer, socialrådgivere m. fl.

Undgå stillingtagen til livets store spørgsmål kunne man alligevel ikke. Højskolen blev derfor litterær, og tog kritisk stilling til den moderne velfærdsstat ud fra æstetiske og etiske synsvinkler.

Folkehøjskolens selvbevidsthed ændrede sig ganske voldsomt.

Den oprindelige folkehøjskole havde været ramme for udviklingen af selvbevidste mennesker der skulle klare sig menneskeligt, politisk og økonomisk, for at kunne tage vare på deres eget liv og samfundets. Den nye folkehøjskole var beskuende samfundskritisk; den placerede sig på sidelinien, og kommenterede løbende det industrielle samfunds udvikling. Den erstattede de praktiske fag med de musiske; den indførte kunsthåndværk i stedet for håndværk. Nogle kaldte med en sær stolthed sig selv for unyttige.

Den nye folkehøjskole gav dog plads til nogle af de marginaliserede, som ikke kunne klare sig i de hastige forandringer, og den hjalp mange med at få de forudsætninger de behøvede i uddannelsessamfundet. Folkehøjskolen blev et vigtigt supplement for kultur, underholdning, uddannelse og socialvæsen.

I perioder siden 1970 har højskolerne været særligt søgt af mange arbejdsløse og unge uden egentlig tilknytning til arbejdslivet eller uddannelsessystemet, uden at højskoleideen har været anfægtet. I de sidste 15 år har der været særligt gunstige muligheder for arbejdsløse for at komme på højskole med bistandshjælp eller arbejdsløshedsdagpenge. Nogle højskoler har imødekommet arbejdsløses behov og oprettet særlige kurser, de såkaldte UTB (uddannelsestilbud) og VUS (voksenuddannelseskurser) og højskoleforeningen har oprettet en konsulentstilling for at styrke forholdet mellem højskolerne og arbejdslivet.

En ungdomsårgang ser i dag nogenlunde således ud: Efter folkeskolen får 40% en HF eller studentereksamen, som er deres adgangsbillet til en videregående uddannelse. Det er godt nok ikke alle, der er sikret adgang alene på deres karaktergennemsnit, men som ansøgere i »kvote 2« kan de individuelt forbedre deres chancer ved fx. erhvervsarbejde,

udlandsophold eller ophold på en højskole. Højskolen er således blevet et sted, hvor målrettede lærere og elever arbejder sammen for at eleverne kan rykke frem i uddannelseskøen. Det er skønsmæssigt 40-50% af vinterkolernes elever, der søger ind på kvote 2, hvor individuelle kvalifikationer giver merit i uddannelsessystemet. Det betyder ikke at der fra de videregående uddannelsers side stilles krav til højskolernes undervisning. Et højskoleophold måles alene på opholdets varighed, ikke på elevens individuelle præstation. Sådan bør det fortsat være.

Studenter og HFere er selvsagt velkomne på højskolerne. De er velmotiverede og aktive, og højskoleopholdet resulterer ofte i oplevelser og erfaringer, som er forskellige fra den boglige indlæring, der har været deres hverdag i store dele af skoletiden.

Ca. 25-30% af en ungdomsårgang gennemfører en faglig uddannelse. I læretiden tilegner de sig erhversrettede færdigheder, der i sig selv er vigtige, men nok så væsentligt: den personlige udvikling og myndiggørelse. Arbejdsfællesskabet giver identitet og livsduelighed, der ofte er til glæde livet igennem. Uddøende begreber som solidaritet og loyalitet er en del af hverdagen i læretiden. De unge, der vælger en faglig uddannelse gør sig på den måde en række erfaringer, som er vanskeligere at gøre for de andre.

»Restgruppen«, som man bedre kunne kalde »ubrugte unge«, udgør de sidste 25 - 30% af en årgang. Det er en meget heterogen gruppe med det til fælles, at de ikke får uddannelse eller arbejde. Nogle har selv valgt at afbryde en ungdomsuddannelse for at veksle mellem uddannelse og arbejde, som ikke er kompetence-givende eller lønnet, men til gengæld meningsfyldt. Andre er aldrig kommet i gang. De er gået ud af folkeskolen til ingenting, får kortvarige jobs vekslede med bistandshjælp og beskæftigelse i

arbejdsløshedprojekter, der ofte ikke fører til hverken personlig eller faglig udvikling. De oplever ofte at være tilovers og uden fastere pejlemærker eller perspektiver i tilværelsen.

Særligt overfor denne store gruppe af ubrugte unge er der brug for nye utraditionelle uddannelses tilbud. Her kommer »Den frie ungdomsuddannelse« ind i billedet.

Den fri ungdomsuddannelse (FUU) blev lanceret af undervisningsministeren i 1993, som led i planen om »Uddannelse til alle«. FUU er et tilbud til unge om at gå ind i et individuelt tilrettelagt uddannelsesforløb, som strækker sig over to-tre år. Ét forløb kan bestå af et højskoleophold, foreningsarbejde, et par enkeltfag på HF og et udlandsophold. Et andet forløb kan begynde på en efterskole, følges op af forskellige erhvervspraktikker og måske ende med et højskoleophold. Kombinationsmulighederne er mange. Formålet med FUU er primært - som loven siger - at give den unge alsidige kvalifikationer og udvikle den unges personlige kompetence. Men herudover kan uddannelsen tilrettelægges sådan, at den kvalificerer til optagelse i det øvrige uddannelsessystem.

En afgørende pointe ved FUU er, at uddannelsen i første række finder sted i folkeoplysningens regi. FUU udnytter traditionen for almen og faglig præget undervisning, som kendetegner den danske folkeoplysning, til at skabe et undervisningsmiljø, hvor der tages udgangspunkt i den enkelte elevs individuelle behov og ønsker.

Syv folkeoplysende skoleformer: folkehøjskoler, efterskoler, husholdnings- og håndarbejdsskoler, kommunale ungdomsskoler, produktionsskoler og daghøjskoler, er blevet opfordret til at tage del i FUU. Det er meningen, at FUU - forløbet skal starte på een af disse skoler. De er - med lovens sprogbrug - uddannelsesansvarlige, dvs. at en vejleder skal hjælpe eleven til at sammensætte det to-tre-årige

forløb, så det kommer til at hænge sammen og indfri elevens mål og ønsker.

Det er vigtig at holde fast i - også for vejlederen - at udgangspunktet er den unges egne ønsker og behov, den unges egne mål. Det er nok på dette punkt, at der er opstået problemer i så megen eksisterende vejledning. I forb indelse med FUU bliver rådgivningen integreret i de folkeoplysende skoleforløb med deres varighed og tætte samvær. Den mere personlige rådgivning vil forhåbentlig bringe mange unge ud af den skævhed i forhold til ungdomsudannelserne, som de er havnet i.

Efter FUU, når de to-tre år er gået, vender den unge tilbage til den »uddannelsesansvarlige« skole. Udtrykket uddannelsesansvarlig er uheldigt valgt, da ansvaret for uddannelsen selvsagt er elevens eget. Men intentionen er god: den unge slutter af med at evaluere FUU-forløbet på den skole, og sammen med den person, som har stået for vejledningen i startfasen og gennem hele forløbet.

Højskolelivet trives kun i frihed og personlig ansvarlighed. Denne forudsætning røkkes der ikke ved med loven om FUU. Der ændres ikke et komma i højskoleloven, og det er op til den enkelte højskole at vælge om den vil deltage. Det er ikke noget tilfælde, for netop højskolernes frihed er en forudsætning for at opnå det, der er formålet med FUU.

For 20 år siden var det måske meningsfuldt i en ansættelsessamtale at spørge mest til formel uddannelse og karakterer, og lade de oplysninger være udslagsgivende for hvem der fik jobbet. Sådan er det ikke mere. Det er naturligvis stadig vigtigt hvad man faktisk kan, men i dag spiller andre kvalifikationer en lige så stor rolle: hvilke holdninger man har, graden af almen viden samt ikke mindst fantasifuldhed og omstillingsevne. Det almene er ved at blive en praktisk kvalifikation; og denne brede viden og kompetence er netop folkehøjskolens styrke. Hvis højskolebevægelsen kender

sin besøgstid, placerer den sig centralt i den omstilling af samfundet, som bliver uomgængelig i de kommende år. Det vil efter vores mening også være en tiltrængt renæssance for bevægelsen: En tilbagevenden til en højskole der kombinerer det praktiske, det demokratiske og det eksistentielle.

Højskolen kan leve 150 år til, ved at gribe tilbage til sin oprindelige tradition. Det er ganske løfterigt.

*Lars Davidsen, Ærø Folkehøjskole
Jakob Erle, Borups Højskole København.
Lasse og Betty Rathnov*

Højskolen som modvirker og genskaber

I den græske mytologi straffede guderne sommetider mennesket ved at opfylde deres ønsker alt for fuldkomment og komplet. Det ser ud til, at vi i dag er ved at opleve den fulde ironi i denne form for straf. Mere end nogen sinde må vi i dag tage udgangspunkt i den indrømmelse, at vi ikke ved, hvad der vil ske med os pga. den evindelige stræben efter fremskridt, vækst og effektivitet.

Den så højt prioriterede økonomisk-tekniske fornuft har i kraft af dens effektive beherskelse af menneskesynet, samfundssynet og natursynet fået en selvstændighed, hvor den kan gøre stort set hvad der passer den i fremskridtets, økonomiens og teknologiens hellige navn.

Hvad er det så for et samfund, der er opstået ud af den blinde trang til fremskridt og vækst, hvor menneske og natur konstant er udsat for overbelastning? Som den tyske filosof Peter Slotterdijk spørger: »Er verdens gang, således som den i nyere tid er blevet sluppet løs af menneskene, stadig forståelig for mennesker?«

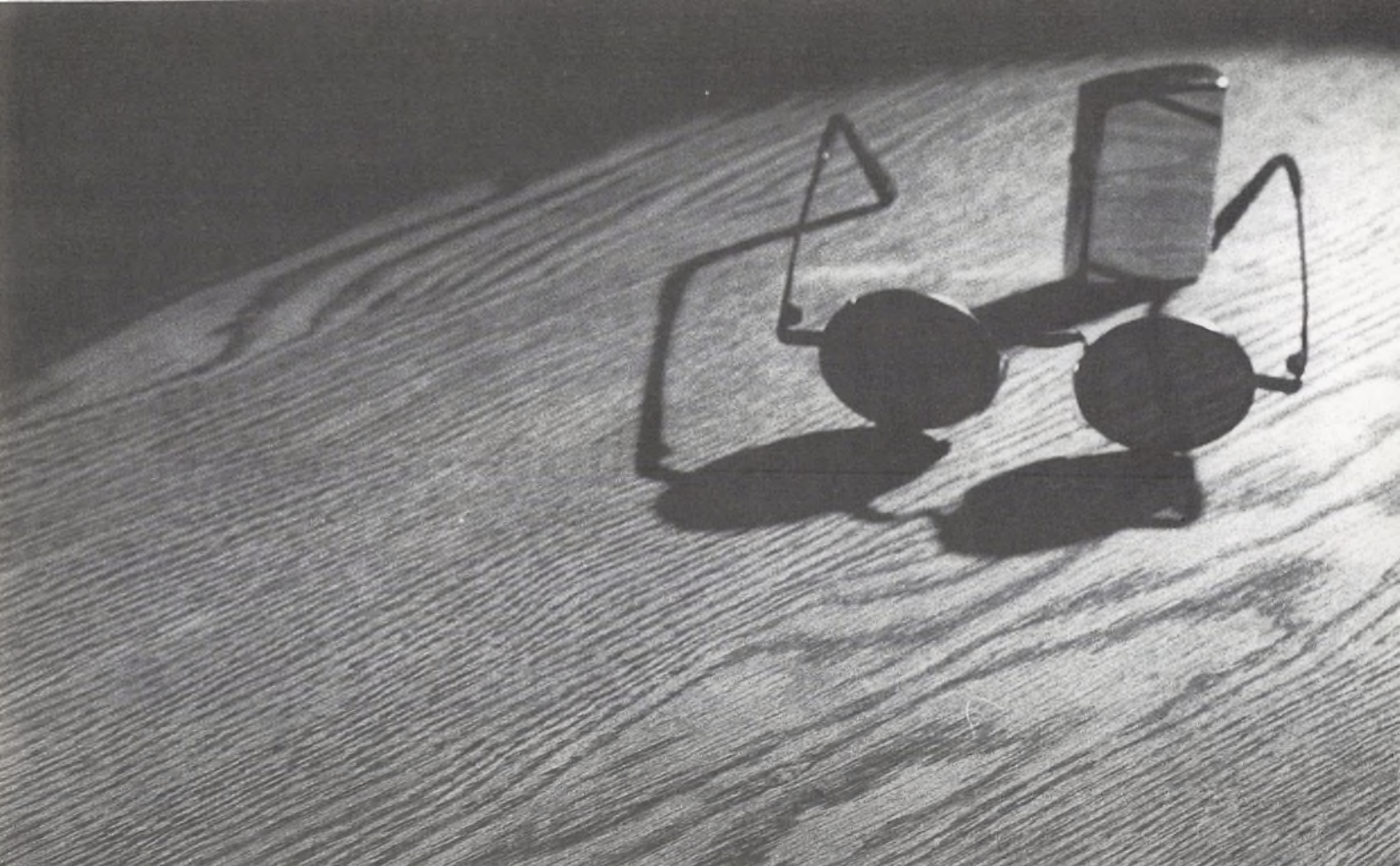
Nu er det altid et voveligt eksperiment at kaste sig ud i generalisationer for at skildre en tidperodes væsentligste træk. Det gælder ikke mindst når det drejer sig om ens egen tid, hvor det er vanskeligt at skaffe sig et ordentligt overblik. For Højskolen er der imidlertid ikke noget vigtigere, end at starte en proces til epokal selvafklaring med henblik på, at skabe et fundament for kritisk stillingtagen. I lyset af udviklingen der truer med at blive til afviklingen er det let at forfalde til en Kierkegaardsk mistillid til fornuftens

muligheder. Men så har man på forhånd opgivet at løse vores problemer. Højskolen må i stedet forsøge at rekonstruere en etisk-politisk fornuft så der skabes grundlag for, at demokratiet for alvor kan komme til at fungere og bemægtige sig kontrollen over den økonomiske og teknologiske udvikling og samtidig modvirke det faktum, at vi konsekvent handler mod bedre vidende.

Højskolen vil jo oplysning. Filosofen Immanuel Kant definerede oplysning til at være »Menneskets udgang af den selvforskyldte umyndighed«. Og Kant fortsætter: »Umyndigheden består ikke i, at mennesket mangler fornuft, men i, at det mangler mod til at bruge sin fornuft og derfor lader menneskeskabte autoriteter bestemme for sig«. Udgangen fra denne tilstand kræver en kritisk platform, som dybest set ikke eksisterer i vores samfund. Højskolen skal være en sådan platform, hvorfra det skal være muligt at nå frem til sin egen selvreflekterede forståelse af vor situation.

Det er en vigtig proces at bidrage til i en periode, hvor opfattelsen af mennesket, samfundet og historien som noget klart og sammenhængende, er blevet bragt på gængende grund. Skønt vort århundrede har tilegnet sig en videnskabelig og teknisk viden, der i umiddelbar forstand betegner et næsten uoverskueligt fremskridt i forhold til tidligere epoker, så er vi som mennesker samtidig blevet mere tvivlende og usikre. Den tyske sociolog Thomas Ziehe har i den forbindelse talt om, at der er sket en teknokratisering af næsten alle livets områder, der synes at reducere menneskets muligheder for »at finde sig selv«. Vi har også fået et begreb for denne tilstand i det moderne samfund, nemlig begrebet »livskvalitet«. Det er en glose for, at fremskridt i teknologi og beherskelse kan betyde tilbageskridt på andre livsområder end de rent tekniske.

Skønt livet heldigvis er så mangfoldigt, at ingen tidsalders åndsliv nogen sinde helt vil kunne udtrykkes selv gennem

de mest skarpsindige generalisationer, og ingen filosofisk skole med sine almensandheder hidtil har kunnet omfatte mere end en brøkdel af menneskelivet, så er der dog trods alt en vis mening i at filosofere og et vist behov for et idémæssigt kulturopgør, der forholder sig til visse hovedspørgsmål, der synes at have en særlig menneskelig interesse for en bestemt tidsperiode.

Hvordan kan vi så overhovedet beskrive det senmoderne samfund, som Højskolen skal virke i - og i væsentlig grad også modvirke?

Tendensen er trends

En leg med ord, som ganske vist ikke er sproglig korrekt, kan bidrage til en beskrivelse af tilstanden i det senmoderne samfund. Selv om det er udtryk for dårlig journalistik, at skulle forklare sin overskrift, vil jeg alligevel gøre det til en del af artiklen. Overskriften »Tendensen er trends« skal signalere følgende: Med begrebet »tendens« menes en hovedretning, som noget, i dette tilfælde samfundet, vurderes til at bevæge sig ad. Med begrebet »trend« menes det ikke-stabile, det hurtigt foranderlige, det døgnflueagtige, den accelererende forandringsinflation der styres af dictumet »easy comes, easy goes«. »Tendensen er trends« betyder således, at det er hastigheden, der er vilkåret i det senmoderne samfund. Hvis der er nogen tendens er det den, at der ikke er nogen tendens. At tendensen, i form af et langsigtet stabilt orienteringsperspektiv, er blevet afløst af kortsigtede trends.

På den måde ophæves ethvert anløb til tendens af de hurtigt foranderlige trends. Det gælder politisk, økonomisk, kulturelt og socialt. I den udstrækning det senmoderne samfund overhovedet er beskriveligt, endsige forståeligt, er det ud fra dette perspektiv, som også kaldes fremskridtsprocessen. Det er en proces, hvor målet er at overvinde tilstande, hvor det at blive stående er ensbetydende med fortabelse i det forældede. At fastholde en tendens er at give afkald

på bevægelsesfriheden og lade sig binde af et mål ud fra et fast orienteringspunkt. Trends er at ville alt og intet. Ikke alene at have muligheder men at lade alle muligheder stå åbne.

Tidens pil er blevet til øjeblikket, men øjeblikkets dominans gør det vanskeligt at forholde sig handlende og ansvarligt, for øjeblikket rækker ikke ud i en større sammenhæng eller ind i fremtiden. Det er her og nu. Fleksibilitet er blevet den primære egenskab, for vi tvinges til konstant at bevæge os i grænsefelter, hvor kvalifikationer, målsætninger, værdier og sandheder hele tiden ændrer sig i et sanseløst tempo.

Så længe nogen har givet sig af med at beskrive samfund, har der været strid om, hvorvidt der skulle tages udgangspunkt i et harmoni- eller konfliktperspektiv. I dag er et kaosperspektiv ved at afløse disse to, som beskrivelsesmodel for det senmoderne samfund. Det er et perspektiv, der er udtryk for ustabilitet, åndeløs hastighed og værdimæssig og normativ centrumløshed.

Kaos må blive resultatet når vi ikke kan udlæse en tendens som orienteringspunkt men må konstatere, at tiden til mere udførlig behandling af begivenheder forsvinder i trends, hvor det eneste forudsigelige er det uforudsigelige og hurtigt retningsskiftende. Sindighed, mådehold og eftertanke passer ikke sammen med de kræfter og initiativer, som mennesket har sluppet løs. Men hvilken politik, hvilket samfund og menneske skabes der i denne proces?

Politik og hastighed

Dette er ikke en politologisk analyse, men vedrørende det politiske niveau vil jeg kort kommentere hastighedens indflydelse på demokratiet. Den franske filosof Paul Virilio har analyseret politikken i informationssamfundet, som er en betegnelse for det samfund, hvor informationsmængden

og -lysten er vokset udover det anvendelige. Virilios tese er, at det er hastigheden, der bestemmer politikken i informationssamfundet. Når det er tilfældet, kan vi ikke længere tale om et demokrati, men om et dromokrati, som er hastighedens styre (Gr. dromas = løb). Demokrati er at have del i beslutningerne. Det kræver på sin side noget så vanskeligt opnåeligt som tid. Tid til overvejelse alene og i fællesskab, og tid til samtale og diskussion.

I dag er politikken mediebåret. Den hastighed, hvormed medierne og informationsteknologien leverer stoffet til politikken, kan være en trussel mod demokratiet på flere måder. For det første fordi alt, hvad der er øjeblikkeligt gør fælles stillingtagen og diskussion vanskelig, således at der ikke længere er tid til demokrati. Resultatet kan blive, at de langsigtede og principielle diskussioner om, hvad vi egentlig vil med samfundet på længere sigt, helt afløses af kortsigtede teknokratiske beslutninger. For det andet fordi der kan udvikle sig en elite, der har uddannelsen, den tekniske kapacitet og adgangen til at kunne deltage i de politiske processer. En anden gruppe, den største, vil så være overladt til at være tilskuerere til elite-dromokratiets drønen rundt i samfundets overhalingsbane.

Opdragelse til demokrati er ikke længere alene den nødvendige forudsætning for alles lige deltagelse. Lige så vigtigt er overvejelser over, hvordan vi garderer os mod, at informationssamfundet og hastighedens vilkår slutter demokratiet inde i et lukket kredsløb.

Risikosamfundet

I det senmoderne samfund er produktionen af rigdom ledsaget af en produktion af risici. På den baggrund har den tyske sociolog Ulrich Beck i en analyse af betingelserne for de vestlige samfund lanceret begrebet »risikosamfund« som beskrivelseskategori. Det betyder at de gevinster, som vi har fået fra det teknologiske og økonomiske »frem-

skridt«, i stigende grad bliver overskygget af en produktion af risici. Med andre ord kan man sige, at alverdens gøremål beskadiger hele verden. I kraft af videnskaben, teknologien, fremskridtet og væksten er verden blevet påført skader, som bliver sendt tilbage i hovedet på os, som nye livsbetingelser.

Videnskaben har skabt effektivitet, og ønsket om effektivitet er der i sig selv ikke noget nyt ved. Ethvert samfund på ethvert sted og til alle tider har været afhængig af, at det med målrettet handling kunne skabe resultater. Skabe jagtredskaber, afgrøder, beboelsesmuligheder, klæder. I korthed er problemet i dag, at det effektive og videnskabeligt rationelle ikke er forankret i en mening ud over den, at det har mening at gøre dette eller hint hurtigere, højere, større, længere, fordi vi nu engang kan gøre det. Tidens sandhedsbegreb knytter sig til det videnskabelige og tekniske. Men bruger vi dette sandhedsbegreb skal vi være klar over, hvad det bygger på. Videnskabens sandhed er sandhed i kraft af sin effektivitet, og er kun sandhed inden for en bestemt udlægning af verden. Den udlægning, hvor vi ikke forstår begrebet endelighed og økologisk afhængighed, hvor vi ikke vil være ved, at der er grænser. Videnskaben i denne forstand opstod, da den frigjorde sig fra andre udlægninger af verden, da den erklærede sig for simpelthen sand, og gik på egen hånd hinsides religiøse, mytiske eller etiske udlægninger af verden, som kunne have spurgt hvorfor og med hvilket formål.

Når videnskaben ikke længere holdes i ave af en højere instans bliver effektiviteten åndeløs eller ånds-løs, og vi kommer nødvendigvis til at lide under det, fordi grænserne for begær, ærgerrighed, vilje og frihed kortsluttes af den rene effektivitet. Og nu sidder vi med smerten i højrisikosamfundet, hvor udviklingen er blevet til udvaklingen og truer med at blive til afviklingen. Mens den drivende kraft i

det tidlige industrielle klassesamfund kunne sammenfattes i parafrasen »Jeg er sulten« kan risikosamfundets ulykkelige bevidsthed sammenfattes i udsagnet »Jeg er bange«.

Masser af undersøgelser viser, at dette er en ganske almindelig måde at opleve på i det senmoderne samfund. Set ud fra et handlingsperspektiv er det problematisk, for hverdagslivet er begyndt at forme sig efter de strategier som mennesker, der er udsat for ekstrem modgang og pres, er nødsaget til at leve efter. Selektiv apati, som Christoffer Lasch beskriver det, manglende følelsesmæssigt engagement i andre, undsigelse af fortiden og fremtiden, en besluthed på at tage én dag ad gangen. Stillet overfor tilsyneladende uforsonlige og uhåndterlige risikofyldte omgivelser og fremtidsperspektiver, har mange vendt interessen mod forvaltningen af deres eget liv og privatiseret deres politiske engagement. En vender sig væk fra et politisk engagement i fællesskab mod det, der alene vedrører én selv. Fællesskabet er ved at være en ukendt kategori. Enhver orienterer sig efter, hvor de umiddelbart selv kan rammes, og overlader andres problemer til andre og verdens problemer til verden. Det bliver til hobevis af små private interesser, der maser for at løse problemer, som dybest set ikke kan løses fordi de ikke lader sig løse i det individuelle isolerede perspektiv, men rent faktisk kun i fællesskab.

Effektivitetens sociale centrifugalkraft

Effektivitetens dictum er blevet en sorteringsmekanisme til frasortering af det skæve, det der ikke kan følge med og ikke kan mobilisere permanent omstillingsparathed. Det gælder også i social forstand, hvor mulighedsfattigdom og social udstødelse lynhurtigt bliver resultatet, hvis man bliver offer for effektivitetens centrifugalkraft. På mange måder er der på dette grundlag ved at opstå en form for socialdarwinisme i samfundet. Den socialdarwinistiske

holdning går ud på, at der sker en »naturlig« udskilning af de bedst egnede. En udskilning der sker gennem en kamp mellem både uligestillede og ligestillede, og som derfor ikke efterlader mange muligheder for alliancer. Det bliver den enkeltes egen individuelle kamp. Kun de stærkeste og mest effektive overlever. Denne kamp bliver dog ikke anset for at være ødelæggende. Tværtimod antages den at virke fremmende på udviklingen, fordi den stærkes ret er nødvendigt for at samfundet kan blive endnu mere effektivt. Ligheden betragtes efterhånden som et problem, mere end som et ideal.

Men så er der også nogle, der bliver tabere. Nogle der ikke slår til og ikke bliver efterspurgt. Arbejdsløsheden er det mest graverende eksempel på denne mekanisme, som skaber tabere, udstødte og onde cirkler med enorm ulighed til følge. Denne sociale ulighed vil være accepteret i det øjeblik, hvor vi begynder at opfatte disse marginaliserede som en fiasko. Ikke for samfundet og fællesskabet, men for dem selv. Det er allerede så småt ved at ske i dag. Den norske filosof Harald Ofstad mener således, at der i det moderne samfund hersker en »foragt for svaghed«.

Som en konsekvens er mange af samfundets problemer gradvist ved at blive løsnet fra det politiske og transformeret til personlige mangler eller fejl hos de ramte. Resultatet er, at sociale problemer i stigende grad redefineres og opfattes i termer af psykologiske dispositioner: som personlige mangler og malfunktioner o.l. Sociale kriser fremstår som individuelle kriser, som ikke længere (eller kun meget indirekte) opfattes som havende deres rod i den samfundsmæssige situation. Forholdet og mødet mellem den enkelte og fællesskabet er ved at miste sit solidaritetsfundament. Den enkeltes forhold til De Andre optræder efterhånden kun i sin økonomiske forklædning, hvor den enkelte agent møder andre agenter i kamp på markedet. Og markedet er uden normer og værdier og kan derfor ikke

være udgangspunktet for socialt engagement og kritik af sine egne sociale konsekvenser for mennesker, med mindre det altså kan betale sig.

Højskolen som modvirker og genskaber

Højskolen i det senmoderne kaossamfund skal modvirke og genskabe. Modvirke det senmodernes forglemmelse af eftertankens og kritikens nødvendighed, og modvirke at risikosamfundet resulterer i handlingslammelse overfor både de globale og nære egne problemer. Efter evne modvirke konsekvenserne af, at der både økologisk og socialt handles mod bedre vidende. Højskolen skal være noget så antikveret som stopklods for den sociale centrifugalkraft, og modvirke de menneskelige konsekvenser af den stigende udstødning, ikke kun fra arbejdsmarkedet men også fra samfunds- og kulturlivet i bred forstand. Nye livsperspektiver og deltagelsesformer må udvikles, og Højskolen kan være en ramme for denne proces fordi dens præmis er fællesskabet og livskvalitet i samvær med andre udenfor.

Højskolen skal også være med til at genskabe forståelsen for normers og værdiers betydning i vores liv. Og være med til at genskabe (eller fastholde) forståelsen for, hvor centralt det er, at normer og værdiafgørelser tilkendes deres retmæssige plads i vores liv, kultur og samfund. Alene heri ligger der en modvirkning af, at menneskelige, sociale, etiske og politiske problemer eller konflikter reduceres til tekniske og økonomiske problemer. Måske ikke i systemets forståelse af sagen, men så om ikke andet i vores egen forståelse af egne og andres problemer. Hermed kan der måske skabes nye fundament for diskussionen af, hvordan samfundet også kunne udvikle sig, hvis altså vi vil, og hvis vi er mange nok, der vil det alene og i fællesskab.

Peter Johannes Schjødt

Menneskets ubodelige ensomhed og den mulige forløsning

En læsning af Tarjei Vesaas' roman Vaarnat

Det følgende er et forsøg på at genoplive en stendød genre: det litterære essay. Og anledningen er banal og ligetil: jeg faldt forleden over en bog, som jeg har genlæst med stor fryd, og tænkte derfor, at glæden måtte kunne deles med flere.

Det er desuden et - måske på forhånd dødsdømt - forsøg på at minde læserne om en stor norsk forfatter, som næsten er helt ukendt i dag.

Romanen »Vaarnat« er først og fremmest en meget smuk og levende skildring af den første, utrolige og umulige kærlighed - af forvandlingen fra barn til voksen - af den tabte uskyld. Men den er også en fremragende studie i isolationens psykologi - en meget lavmælt, meget intens og præcis skildring af et af vor tids største problemer: manglen på kontakt og kommunikation mellem mennesker.

Et kort referat:

Hallstein på 14 og søsteren Sissel på 18 er alene hjemme et par dage i deres ensomt beliggende hus. En bil går i stå udenfor og fem mennesker invaderer huset: Grete, der har veer og føder sit barn i løbet af natten, hendes mand, Karl med dybe sjælelige ar efter krigen, hans lillesøster, Gudrun med det umiddelbare, positive engagement i de voksnes problemer, deres far, Hjalmar med den evindelige

rastløshed og umenneskelige skyldfølelse, og endelig hans kone, Kristine, der har lukket sig så langt ind i isolationen, at hun først bliver lam, siden stum og endelig dør, uden forsoning og tilgivelse.

Læst under synsvinklen: menneskelig ensomhed og isolation, bliver Kristine den mest spændende person. Hun er Hjalmar's 2. kone, og de lever et ægteskab af næsten Strindbergske dimensioner: Hun kan ikke klare hans konstante rastløse, selvundskyldende »vimseri« og straffer ham ved at lade hans ord blive til virkelighed. På den måde blev hun for et år siden lam (Hjalmar har siden båret hende rundt).

På vej i bilen er hun blevet stum - ligeledes på Hjalmar's »bud«. Disse handlinger er vel på den ene side hendes bøn til Hjalmar om at tage sig selv alvorligt og ikke flagre bort fra al ansvarlighed. Hun viser i hvert fald, at hun tager ham alvorligt, så alvorligt at hans ord skaber, hvad de nævner. Men det er sandt at sige ikke et handlingsmønster, der er egnet til at genskabe en næsten forsvunden forbindelse, men tværtimod skaber det en helt uoverstigelig afstand, og samtidig gør det umuligt for hende at vise anger og ønske om forsoning. Hun er uhjælpelig låst inde i isolationens fængsel. I et forsøg på at slippe ud af denne selvforskyldte ensomhed betror hun sig til Hallstein, som hun prøver at fastholde som et bindeled til de andre. Med Hallsteins mellemkomst skabes måske også muligheden for en forsoning, men da Kristine svag og angergiven ønsker tilgivelse, tør Hjalmar ikke komme til hende, og da han har overvundet sin frygt, er det for sent. Kristine er død, sandsynligvis af det chok hun har pådraget sig, da Hjalmar i sin rastløshed har repareret bilen og med et brag kører den lige imod huset.

Kristines isolation forbliver altså uforløst. Selvom mulighederne for - og til en vis grad også ønskerne om - en åbning af kommunikationen til omverdenen er til stede,

kan det skæve forhold ikke bringes i orden. Årsagerne til den totalt forskruede relation til Hjalmar er så alvorligt fortrængt, at ansvarfølelsen har meget svært ved at slå igennem. Kristine, når hun er stærkest (når hun hader mest) ønsker staus quo opretholdt!

Hjalmar er i det ydre hendes totale modsætning. Han taler ustandselig, og han bevæger sig uafsladelig. I realiteten afspejler hans vimseri blot en lige så stor ensomhed som Kristines. I sin overdimensionerede skyldfølelse over for Kristine har han lukket sig inde i et ensomt rum af konstant og rastløs aktivitet, der lukker al kontakt med andre mennesker ude. Skylden bliver stående ved den selvkrædende følelse af skyld og bundfælder sig ikke i en erkendelse af skyldforholdet til Kristine og en mere frugtbar opfattelse af et større ansvar over for livet i mere fundamental forstand. Man kan måske ikke sige, der sker meget med Hjalmar i løbet af vårnatten, - hans uudholdelige, selvkrædende snakken fortsætter, accentueres oven i købet ved Kristines død, men Hallsteins og først og fremmest Gudruns åbne og umiddelbare tiltro til det gode i ham, giver dog til tider et vist håb om større ro og afklaring og dermed mulighed for at se verden i øjnene.

Også Hjalmar's søn, Karl er en såret eksistens, mærket af krigens gru. Han bærer tavs og indelukket på sin uhyggelige viden om menneskers selvødelæggende handlinger. Han føler sig medskyldig i, hvad han har oplevet i krigens, og denne skyldfølelse lammer ham - selv i forholdet til hans kone, der venter deres barn.

To ting hjælper ham - i hvert fald delvist - over denne isolation: Det barn, hans kone føder i denne vårnat, og den fuldkomne tavse, men meget nærværende forelskelse, Hallsteins søster Sissel viser ham i løbet af den samme forunderlige forårsnat. Disse to - fødslen og forelskelsen - bryder meget ned omkring den indemurede Karl.

Husets egne beboere: Hallstein og Sissel - romanens egentlige hovedpersoner, er stillet helt anderledes end de fem skæbner i den forulykkede bil. I forhold til dem er søskende-parrets liv en nærmest paradisisk uskyldstilstand uden kendskab til det væld af skyldfølelse, had, fortrængninger og isolation, de konfronteres med i løbet af vårnatten. Det er til gengæld i dem, og først og fremmest i Hallstein, at der sker en udvikling.

Den 14-årige Hallstein er lidt af en digter. Han sanser med åbent sind og opladt øje. Naturen, vejret, lyset. Alle ting tolker han som udtryk for sin egen sindstilstand. Han har også en fantasikæreste/ven, Gudrun, som er en lysespejling i et gavlvindue, og som han betror sig til og henter støtte fra. Han gør magiske tegn bag ryggen - og samtidig ved han, at han er ved at vokse fra hele denne magiske uskyldsverden.

I løbet af romanen bliver han kontaktet af samtlige andre personer, der alle beder ham om hjælp og støtte. Undtagelsen er den virkelige Gudrun, som han selvfølgelig identificerer med sin fantasikæreste, og gennemlever alle den virkelige kærligheds komplicerede mønster af fine glæder og dump sorg. Men alle de andres krav til ham er med til at modne ham i denne lange nat. At andre kan kræve handling og støtte af ham er jo skræmmende, og han prøver også at slippe tilbage i sin barndoms uskyld, men en nat hvor så store kræfter - fødsel og død - udspiller sig og så meget afhænger af ham, er der ingen vej tilbage. Uskylden er tabt, og en besværlig voksentilværelse venter, men vel også med muligheder, hvis man fastholder ansvaret over for de basale ting i tilværelsen, og det føler Hallstein sig klar til ved romanens slutning. Han og Sissel har i løbet af natten været eksponenter for det, der kan hjælpe ud over isolationen: evnen til åbenhed, engagement og kærlighed.

Vesaas er en mester i at beskrive menneskets knugende ensomhed, og mislykkede forsøg på kontakt med »de andre«, og han bliver dermed en moderne, ærlig forfatter,

men i modsætning til andre stor mestre i isolationens psykologi - Sartre og Kafka f. eks. - er der en anden pol i hans forfatterskab. Hans danske digterkollega og ven Martin A. Hansen har beskrevet den således »... Forløsnin-
gens Mysterium. En stor, indre Hændelse, hvorunder
Væggene om det indemurede Sind med ét styrter. Ikke ved
Sjælens egen Kraft, men ved en slags Naadesakt, hvis
instrument er et andet Menneskes Hjerte.«

Det er denne anden pol, der gør »Vaarnat« til en så smuk oplevelse. Det kan virke fremmed med al den norske natur, al den tyngde i personerne, al den antydning og finhed. Men hele den store tematik: åbenhed og isolation, kærlighed og uskyldstab, er vævet ind i en stor og smuk komposition, som henter det meste af sin ramme fra klart sansede og nuanceret beskrevne naturbilleder. Det ser umiddelbart ud til, at det meste af livet er ond, uafrystelig skæbne, men det bliver også tydeligt, at pludselig - gennem en mærkelig vårnats hændelser, gennem fødsel og død, skyld og anger - kan man nå en erkendelse af livets utrolige muligheder, spændt ud som det er, i ansvaret over for andre mennesker og en accept af ansvarets omkostninger.

Jørn Fugl

Rapport fra skriveværkstedet - november 1994

Vi har i snart mange år haft undervisning i forskellige områder inden for de kreative skriveprocesser: digteværksted, journalistik o.a.

Faktisk har jeg lige bladret i »gamle« årsskrifter og bl. a. genlæst digteren Marianne Larsens lille udvalg af »elevdigte« fra 1980, hvor hun var gæstekunstner. Marianne samlede en lille gruppe, som skrev, snakkede og inspirerede hinanden. Jeg tror, det var første gang, men derefter er der faktisk hvert år blevet arbejdet i forskellige former for skriveværksteder. Således også i år.

De følgende sider er udtryk for noget af spændvidden på dette års skriveværksted. Digtene og novellen er produkter dels af mere bundne, fælles opgaver og dels af mere frit arbejde, men de fremtræder alle - synes vi - som selvstændige værker, der ikke behøver at have flere støtteben, end de hermed givne.

Jørn Fugl

ATLANTIS ⁽¹⁾

eller

Med Corto Maltese inden for drømmenes rækkevidde ⁽²⁾

Lad os vænne os til håndværk
og skrotte kunsten.
Helheden går den op i uden os.

Mere vil vi blive alligevel,
fordi den som uindbudt gæst
vil synge for os uundværlig smukt.

Der blødes hele tiden,
fordi en hånd er i en stadig blodig flænge.
Som Corto Malteseren,
kan du vinde månens kærlighed
og gøre solen til dit livs eventyr.

⁽¹⁾ jvf. Tom Kristensens digt »Landet Atlantis«, der beskriver en overgangperiode...

⁽²⁾ Corto Maltese - tegneseriehelt af Hugo Pratt. C.M. skærer sin egen skæbnelinje i trods, da han får at vide, at hans hånd ingen har.

Da jeg kom fik jeg et lyseblåt krammedyr.
Det bor nu i min seng.

Den dufter sødt af viskelæder og siger,
den er fra varmere himmelstrøg.
Om aftenen, når jeg slår dynen til side, møder den mig,
og sammen
drømmer vi ud i natten så vidunderlig.
Musikken vi hører er den samme.

Havde den ikke insisteret
ved at lægge sig i min arm,
var den rejst kort efter.
Men dens kraft er underfundig,
og jeg frydes over dens sarte lyseblå.

Inger Lai
Vallekilde 1994

BURN, BABY, BURN.

Støvregn. Blåt lys. Verdens råddenskab hænger over Bisquit som en skygge.

Han går gennem forstaden. Bag ham, et par kilometer borte, brænder et højhus.

-Bare rolig Bisquit, kun noget gammelt lort, bålet af for at fejre julen!

Hans læderjakke lugter af benzin og han kan stadig mærke den våde plet i bukserne. Snart rammer de ham, ved han, Skammen og Skylden og Håbløsheden.

Han snupper et par af de blå og mærker fuglen lette.

Bisquit er ikke hjemme nu. Venus så han gik. Hun mødte ham på trappen, de smilte til hinanden, en kort ordveksling:

»Hej Bisquit, hvor skal du hen?«

»Hej Venus, jeg skal ud.«

»God tur!«

»Vi ses i aften.«

Han gik og Venus stod tilbage med en kilden fornemmelse i maven.

Hun løb op ad trappen mens fornemmelsen bredte sig i hendes krop.

Knuste spejlsjæle søger glemsel og kærligheden er fuldkommen.

Hun ringer på hos Joe, »luk op Joe, luk op«

Han pumper jern da det ringer på døren. Udenfor bliver det mørkere.

Joe rejser sig fra maskinen med et vrissent udtryk og går hen til døren.

Han slår monitoren til, indtaster koden og ser Venus stå der.

»Hej Joe, jeg tænkte...«

Joe ånder tungt mens han klær Venus af med øjnene.

»Hvis du er frisk og har tid...«

Lange negle mod hud i sort nylon.

Han hiver Venus ind og smækker døren.

Beton og jerngitre, stillestående fugtig luft. Lange suk ekkoer i den tomme opgang. Kameraer overvåger intetheden. I det fjerne brænder et højhus.

Venus vasker Bisquits hår. De taler sammen sagte med ømme og kærlige stemmer.

Trods tårer og angst, når to hjerter hinanden.

Joe er vred. Så han dem ikke selv stå og kisse misse i den lille lorts hoveddør. Hvad fanden bilder han sig egentlig ind, den lille homo. Nu skal han godt nok lære en lektie!

Joe banker næven ind i Bisquits dør. Buisquit lukker op, forvirret og lidt døsig.

»Din lille lort!«

»Hey Joe, hvad...«

»Forsøg ikke at spille uskyldig, din lille horeunge!«

»Men jeg...«

»Du holder dig fra hende, ellers skal jeg fandeme nok gi dig tørt på, ditelendige narkovrag!«

Joe skubber Bisquit hårdt i brystet.

»hold dig på måtten eller dø«

Joes dør smækker, Bisquit rejser sig op.

»For helvede, av for helvede!«

Det er juleaften, Venus har lavet mad. Nu står hun foran spejlet og reder sit hår. Som altid giver hun sig god tid. I aften vil hun stråle.

Venus løfter glasset.

»Skål og glædelig jul«

»Skål Venus«

»Skål Venus«

Bisquit og Joe skåler med Venus omkring bordet i hendes lejlighed.

Hendes øjne stråler synes, Bisquit.

Hendes bryster kommer til sin ret i den sorte top, synes Joe.

Joe er i et ondt lune, »Hvorfor skulle hun også invitere den lille drengerøv?«

Han er endnu ikke fuld nok til at sige det højt.

Bisquit ser ikke Joe, han ser kun Venus, »Men hvorfor dog invitere den psykopat?«

Senere, efter maden, danser Venus mens Bisquit og Joe ser på fra hver sin ende af sofaen.

»Smukt Venus!«

»Hold kæft hvor ser du godt ud, kælling!«

De er alle tre fulde.

Venus' dans er nu mere erotisk, hendes hænder glider udfordrende over kroppen i takt til den blide musik.

Det er for meget for Joe. Han rejser sig og griber fat i Venus' arm.

»Sig godnat til Bisquit, Venus.«

»Nej Joe, nej«

»Ikke så meget pis med dig, du vil jo ha den, og den lille dreng skal alligevel i seng.«

Han hiver Venus over mod soveværelset.

»Giv slip Joe, giv så slip«

»Fandeme nej!«

Bisquit rejser sig.

»Slip hende så!«

»Hvad sagde du, lille vatpik?«

»Jeg sagde slip hende!«

Musklerne spændes i Joes overarm da han med knyttede næver går hen mod Bisquit.

Venus græder.

»Nej Joe, la vær!«

»Jeg smadrer dig fandeme din lille lus!«

Joe rammer Bisquit hårdt, først i maven, så på kæben.
Bisquit styrter omkuld i sofabordet. Blod og splintret glas.

Joe vender sig mod Venus.

»Nu skal du fandeme få, din lede møgso!«

Han vrider armen om på Venus og fører hende ud af lejligheden.

»Du kommer med her din mær«

Han flår i hendes hår.

»Vi går ind til Joe«

Skrig preller af mod kold beton.

Forslået og blødende rejser Bisquit sig op og vakler over til Joes lejlighed.

Døren står åben. Venus ligger på maven over Joes maskine, hendes arm vredet om på ryggen. Med den anden hånd knapper Joe sine bukser op.

Jern er hårdere end ben.

En håndvægt knuser Joes kranie igen og igen.

Joe falder sammen over maskinen, maskinen falder sammen over Joe.

Han har et dumt og spørgende udtryk i øjnene.

»Venus?«

Venus ser rystende op på Bisquit.

»Bisquit, men...«

En dunk benzin og en tændstik ordner resten.

Tårer og angst søger glemslen.

To hjerter fuldbyrder deres kærlighed.

Støvregn. Blåt lys. I forstaden brænder et højhus.

*Jesper Grann
Vallekilde 1994*

Kroppen er der
 jeg mærker kroppen
 jeg er her
 jeg fører en dialog med mig selv
 og de syv års ulykke
 virker mere som et helt liv.

Jeg ser med røntgensyn
 ind i kroppen
 tårer falder smertefuldt langsomt
 ned
 og jeg med,
 ned i det dybeste indre.

Ekspllosioner farer gennem hjernen
 jeg er ved at brænde sammen
 i reneste vanvid,
 jeg mister taget
 i den uforklarlige higen
 efter smerte

hader den
 opsøger den
 behøver den.

Hvem ser jeg i mit spejlbillede?

Hjertet bløder
 og luften går i et brag
 af ballonen.

Lykken?

Gab
gabende sår
nat
natlig tænken,
forfalskede forhåbninger
og tvivlsomme drømme.

Selvordspiloten
har fundet ofret
i sig selv,
så ingen betyder mere
end intet.

Løgner blomstrer
og vanviddet skaber
de klareste billeder,
der er ingen vej uden om
muren er der
og jeg drøner ind i den
med et umenneskeligt
plask.

Paradis findes alligevel.....

*Peter Schultz
Vallekilde 1994*

Barndom
dengang
før jeg lærte tiden at kende
Livet i nuet
uden tanke
eller virkelig virkelighed
tænder der voksede frem
- mon jeg bliver en trolde ?

Barndom
nu
tidløse erindringsbrudstykker
kaskader i hvidt og orange
strømmer gennem mig
jeg har brug for at huske

Bevidsthed i kapløb med tiden
min vej
mit orienteringsløb
Hvad vil
eller skal
jeg nå ?
pige eller kvinde

Måske møder jeg
nogen der kender mig ?

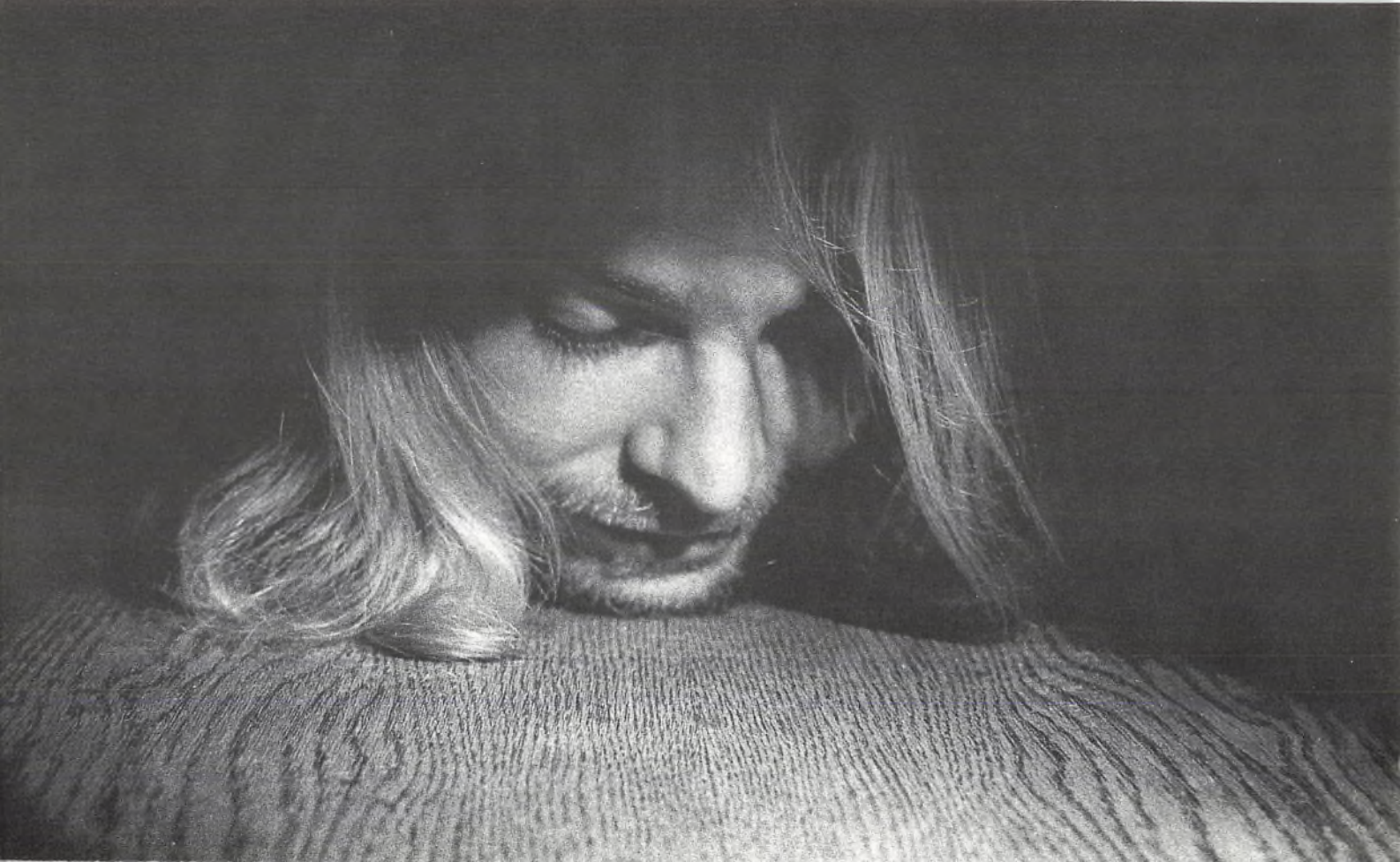
*Carina Kofod - Jensen
Vallekilde 1994.*

Masken ænders konstant
facader bygges op
roller bliver uddelt

der er præmier til de bedste

Det er begrænset
hvad et menneske kan holde til

Britt Boesen
Vallekilde 1994

Nyt fra Vallekilde Højskole

Fredning og restaurering

Årets glædeligste nyhed i Vallekilde var brevet fra Villum Kann Rasmussen Fonden med bevilligen af 18.900.000 kr. til en gennemgribende restaurering af højskolens ældste bygninger. Den generøse gave gør det bl.a. muligt at udskifte de nødvendige el- og vandinstallationer og dermed sikre mod vand- og brandskader i fremtiden.

Forud for ansøgningen til fonden ligger ca. 5 års grundig undersøgelse og registrering af bygningerne som Miljøministeriet fredede i foråret. Med arkitekten, professor Hans Munk Hansen som særlig restuareringskyndig og Stig Løcke som arkitekt, er vi nu næsten færdige med projekteringsarbejdet. Til projektet har vores arkivar, Ida Frøkjær Jensen, ydet os en uvurderlig støtte i arbejdet med dokumentationsmateriale fra skolens arkivalier.

De første håndværkere rykker ind til april, hvor køkkenet istandsættes. I elevfløjen vil badeværelsernes standard og antal blive øget. Værelsernes lofter, vægge og gulve sat i stand med respekt for Martin Nyrops intentioner, men også så indretningen tilgodeser nutidens behov. Ved samme lejlighed indrettes nye undervisningslokaler i Nyropfløjen.

Biblioteket, Billedsalen og Foredragssalen skal bevares som de er, og der skal blot udføres nænsomme reparationer. Alt i alt vil restaureringen blive gennemført så skånsomt, at enhver vil kunne genkende den gamle højskole. Det unikke ved bygningerne er jo den enstående arkitektur, og at komplekset, der er opført som højskole, har været i ubrudt drift i 130 år.

Ligeledes er der grund til at glæde sig over, at skolekredsen har godkendt købet af Håndværkerskolen som Andreas Bendtsen etablerede og ledede fra 1878. Håndværkerskolen er landets første af sin art, og frededes i 1984 af kulturhistoriske årsager. De mange år som skole og senest som gartneri er ikke gået sporeløst hen over bygningerne, som vi i de kommende måneder sætter i stand til lærerbolig. På længere sigt er det vort ønske, at kunne tage dele af den gode håndværkertradition op igen.

Kurser og nye kursusterminer

Vi har fortsat en stabil elevskare med velmotiverede og livlige unge fra alle egne af landet. Det er velkendt at landbougdommen i antal er svindende, og vi mærker ikke længere noget naturligt behov for, at vinterskolen skal begynde til skiftedag i november. Bestyrelsen har derfor, efter indstilling fra medarbejderrådet, besluttet at omlægge undervisningsterminerne.

Fra næste år gennemføres 3 længerevarende kurser. Forårsskole i 16 uger fra januar - april. Sommerskole i 4 og 8 uger i juni og juli, og Efterårsskole i 16 uger september - december.

I det forgangne år har vi også holdt sommerhøjskole for valgmenighederne i Sdr. Nærå og i Odense med deltagelse af en del gamle elever fra Fynskredsen.

Vi har som sædvanligt mange gæster fra ind- og udland, som bor og medvirker her på skolen i kortere eller længere tid. Blandt disse kan nævnes en lærergruppe fra Filippinerne, som har startet en folkehøjskole efter dansk mønster. En gruppe højskoleelever fra en polsk højskole, der især beskæftiger sig med økologiske problemer. Lærere fra Tokai Universitet i Japan, hvis grundlægger var elev på Vallekilde Højskole i trediverne. En nyudnævnt forstander for en Lettisk højskole, og den første forstander for Grundtvig Institute i Nigeria har fulgt højskolens mangeartede aktiviteter. Sammenlignet med de konditioner de nye højskoler

udvikles under i Østeuropa og fjernere verdensdele, må vi danske føle os privilegerede. Herhjemmefra har vi haft besøg af Dea Trier Mørch, Lars Trier og deres børn, som indstuderede og opførte en musical om Sigrid Triers flugt til Sverige. Borups Højskole, Ærø Folkehøjskole, Rødovre Gymnasium har været her nogle dage, Camarata koret kvitterede med en koncert i Korskirken. Endvidere har vi haft en lang række korte besøg.

Den frie ungdomsuddannelse

En ungdomsårgang i dag har meget forskellige vilkår. De allerfleste unge finder hurtigt ud af, hvad de vil efter endt skolegang. Mange har skiftende erhvervsarbejde, vekslende med arbejdsløshed, efterskole- og højskoleophold, samt kortere ophold og rejser i udlandet. Desværre viser det sig, at omkring 25% af en ungdomsårgang ikke får uddannelse ud over folkeskolens 9. og 10. klasse. En så stor gruppe af unge, der hverken får en egentlig ungdomsuddannelse eller arbejde, giver anledning til bekymring og overvejelser.

Da det eksisterende uddannelses- og arbejdsmarkeds-system ikke formår at få alle unge med, har undervisningsminister Ole Vig Jensen derfor taget initiativ til et utraditionelt uddannelsesforløb kaldet "Den frie ungdomsuddannelse". En sådan kan sammensættes af flere undervisningsforløb, vekslende med praktiske projekter og et eventuelt udlandsophold. Forløbet afsluttes ikke med nogen form for prøve eller eksamen, men der udstedes et bevis for de aktiviteter eleven har deltaget i.

Højskolerne kan vælge at deltage, som det man med et noget uheldigt udtryk kalder for »Uddannelsesansvarlig institution«. Det er ikke uden betænkelighed at Vallekilde Højskole har accepteret at medvirke i bestræbelserne på at finde et meningsfyldt tilbud til denne gruppe af unge, men afslå at give en næve med, har vi dog fundet endnu mere betænkeligt.

Sammen med Jakob Erle, Borups Højskole og Lars Davidsen, Ærø Folkehøjskole, har vi skrevet en kronik som et debatindlæg i den til tider heftige debat højskolefolk imellem. Kronikken er aftrykt i dette årsskrift under titlen »Væk med højskolens evindelige søndagsstemning«.

Efterårsmødet

Der var stor opbakning til efterårsmødet, hvor professor Per Schultz Jørgensen, forfatteren, programmedarbejder Frederik Dessau og højskolelærer Peter Johannes Schjødt var talere. Vi fejrede højskolernes 150 års jubilæum med et foredrag af professor Gunhild Nissen, der tog udgangspunkt i den bog hun har skrevet i anledning af jubilæet.

Som følge af vores nye kursusterminer er det nødvendigt at flytte Efterårsmødet frem fra september til august. I 1995 ligger Efterårsmødet i dagene 26. og 27. august. Komende Efterårsmøder vil blive forsøgt arrangeret i den sidste uge i august.

Medarbejdere og bestyrelse

Asger Jørgensen har, efter 7 års aktivt arbejde i bestyrelsen, valgt at udtræde på grund af alder. Anna Skriver forlader bestyrelsen som følge af flytning til Sdr. Vium friskole.

Som nye bestyrelsesmedlemmer er valgt Ester Larsen og vores nabo, gårdejer Thyge Solvang. Bestyrelsen er fortsat repræsenteret med 5 tidligere elever ud af 7 medlemmer. Det giver en god kontinuitet i bestyrelsesarbejdet, men også en god fornyelse og inspiration for os, der er på skolen i hverdagen.

Vallekilde Højskoles tidligere lærer og forstander Georg Veit døde i maj måned. Læs mindeord andetsteds i årsskriftet.

Vores gartner gennem 40 år, Edith Juul er død. Hun var flyttet til Hørve, hvor hun tilbragte sine sidste år.

Åse Petersen er fyldt 80 år. Hun bor stadig i Vallekilde, medens Laurits Møller er flyttet til plejehjemmet i Hørve.

I oktober gennemførte det ganske personale og ægtefæller (27 personer) en vellykket studierejse til Athen og Delfi. Rejsen var kyndigt arrangeret og ledet af Lene Thanning og Jørn Fugl.

Den stabile elevtilgang har gjort det muligt at ansætte nye lærere. Til at undervise i tegning/maleri har vi ansat Charlotte Krogh og Mikkel Villum Jensen. Sommerskolens elever kender begge som kyndige og muntre lærere. De er uddannede på Designskolen i København og er aktivt udøvende kunstnere ved siden af undervisningsarbejdet her. Som samfunds- og filosofilærer har vi ansat Peter Johannes Schjødt, der er uddannet cand. mag.. Peter Schjødt er ansat på deltid, da han ønsker at færdiggøre sit arbejde i regeringens Velfærdskommission. Med de nye lærere har vi også fået et nyt børneliv i huset. For tiden har vi 6 børn under 5 år. Herligt!

Betty og Lasse Rathnov

Georg Veit

Georg Veit døde d. 26. maj efter lang tids sygdom, 63 år gammel.

Det var ikke længe han fik lov at nyde sit otium i huset i Fårevejle sammen med Herdis.

Georg var en markant og vægtig del af højskolebevægelsen i 25 år, indtil han blev præst i Vallekilde Valgmenighed i foråret 1979.

Efter to år i Afrika blev han og Herdis hentet tilbage til Vallekilde som forstanderpar i 1969. Det var ungdomsoprørets og forandringernes tid for højskolerne såvel som for mange andre undervisningsinstitutioner. Tiden og formen var en anden og Georg blev en af repræsentanterne for en ny forstandergeneration, der mere ønskede at være demokratisk indstillede »team-leader« end patriarkalske forbilleder.

Georg var i besiddelse af en stor viden om og interesse for verden omkring sig, både den lille og den store verden.

Han var på mange måder et beskedent menneske der havde en vis ironisk distance til sig selv. Han kendte også sit værd, men hans blufærdighed og udprægede nøgternhed gjorde, at han havde det svært med det opstyltede og selvhøjtidelige.

Hans måde at omgås højskoleeleverne på var præget af opmærksomhed og medmenneskelig respekt. Den foretrukne metode var den sokratiske. Hele tiden at stille spørgsmål ved tingenes sandhedsværdi.

Han kunne godt være kritisk i det internt højskolepædagogiske, men frisindet overfor den enkelte medarbejders råderet var stort, ligesom hans åbenhed overfor utraditionelle forslag var det.

Georg var i sit es når Herdis og han inviterede medarbejderne til sammenkomst eller når den årlige efterårsmødeforestilling skulle indstuderes.

Georgs virke var ikke begrænset alene til Vallekilde Højskole. Han deltog også i højskolernes og andelsbevægelsens foreningsarbejde, hvor han med sin omfattende viden og stilfærdige facon øvede stor indflydelse.

Birgitte og Thor West

Vallekilde Højskole har ansat et nyt lærerpar, Charlotte Krogh og Mikkel Villum Jensen, som skal undervise i tegne- og maleværkstedet. Charlotte vil undervise i tegning og maling og køre forskellige kurser med bl.a. papirfremstilling. Mikkel vil undervise i rumlig form - en designproces, et knivkursus mm.

CHARLOTTE KROGH

- 1964: Charlotte fødes den 15. januar i Holbæk. Hun vokser op på sine forældres gård i Grevinge, Odsherred. Jobs som livredder, pædagogmedhjælp i børnehave, mm.
- 1985: Tegneskole hos Ulrik Hoff, Charlottenlund. Møder her Mikkel.
- 1988: Start på Skolen for Brugskunst - nu Danmarks Designskole - linien for Textilformgivning.
- 1991: Ny status: Mor til tvillinger - orlov fra Danmarks Designskole.
- 1992: Start på Danmarks Designskoles overbygning: Institut for Unika.
- 1994: Afgang fra Danmarks Designskole - Italienske maleteknikker og udsmykning. Tegne- og malelærer ved Vallekilde Højskoles sommerkurser.

MIKKEL VILLUM JENSEN

1964: Mikkel fødes den 18. oktober på Samsø. Opvokset i Hundested.

Almindelig skolegang, matematisk student. Småjobs på et bådværft, på et fritidshjem mm. Rejser til Brasilien, Caribien o.a.

1987: Start på Skolen for Brugskunst - nu DDS - linien for Møbel og Redskab

1991: Afgang fra Danmarks Designskole. Studietur til Japan. Start af tegnestuen Helium med tidligere studiekammerater.

Ny status: Far til tvillinger.

1992: Orlov med Charlotte, Ayo og Julius.

1993: Arbejde for KAB - klapstol til trappegange.

1994: Sejladsinstruktør på Vallekilde Højskoles sommerkurser.

Kalender 1993/94

Oktober

24. Eleverne ankommer.
30. Besøg af Centeret for Menneskerettigheder.

November

4. Kåre Bluitgen: Om optøjerne på Nørrebro 18. maj 92.
9. Lokale Politikere »Grøn politik«
Miljøpolitisk diskussion.
11. Koncert med Frans Bak og »Det glatte lag«.
15. Lørdags-Café med Dea Trier Mørch.

December

2. Film: Den skjulte virkelighed - debat.
4. Elevforeningen arrangerer julefrokost og bal.
13. Film: Strictly Ballroom.
- 14/15. Besøg fra Borups Højskole
med teaterstykket »Romeo og Julie«
16. Jørgen Bøge Petersen:
»Paradokser og etik i dansk landbrug«.
17. Afslutning / juleferie.

Januar

2. Forårsholdet ankommer.
6. Martin Hall: Virkelighedsimitation.
7. Niels Jensen, filmskolen, introducerer Polanskis film »Chinatown«.
8. Niels Jensen »Film Noir«.
13. Elevaften: René Gjerker »Om Israel«.

- 17. Danske Kortfilm.
- 20. Elevaften: Morten Skovgård fortæller om filmen »Henrik d. 5.«
- 21. Bjørn Erichsen »3 TVgenrer«.
- 22. Lørdags-Café med Cecilie Lassen.
- 23. Film: »Den vilde dreng«.
- 27. Sjællands Symfoniorkester: Koncert i Øvelshuset
Dirigent Okku Kamu;
Værker af Bach.

Februar

- 3. Elevaften. Alberte Clement: »Mit liv som fotomodel«.
- 5. Familie - Venedag.
- 12.-18. Studierejse til Norge og Tjekkoslaviet.
- 24. Ralf Andersson: Om at producere TV-programmet »Grå Zone«.
- 26. Lørdags-Café med forfatteren Klaus Lynggaard.

Marts

- 3. Elevaften: Anna Kowalczyk fortæller om Polen.
- 12.+13. Elevernes musikfestival: 8 indbudte og egne bands.
- 16. Gennemgang af Verdis opera Othello, ved operasanger Børge Nielsen fra Vallekilde.
- 21. Det Kongelige Teater: Othello.

April

- 7. En Grafolog fortæller om sit arbejde.
- 9. Filmaften med »Tom og Jerry«.
- 15.+16. Besøg af kammerkoret »Camerata«.
- 16. Forfattercafé med Søren Ulrik Thomsen.

Maj

- 8. Maj-elever ankommer.
- 12. Heltagsstur til Nekselø.
- 16. Vig Bio: Kieslowski »Blå«.

- 19. Koncert med »No bad Vibes«.
- 26. Dea Trier Mørch fortæller.
- 27. Dea, Lars, Tobias og Rosa Trier opfører musicalen »Fru Sigrids flugt til Sverige«.
- 28. Amatørmusikdag.

Juni

- 5. Juni-elever ankommer.
- 8. Eleverne producerer og fremviser egne videoer.
- 16. Viola Fisker: »Sydamerika«.
- 24. Koncert med Gary Snider.
- 25+26 Elevweekend - gamle elever.

Juli

- 5. Lasse Rathnov: Tendenser i socialpolitikken.
- 6. De´s med duerne - en leg med naturens forunderlige fænomener.
- 7. Ole Bruun Rasmussen: »Om internationalt dukketeater«.
- 8. Overnatningstur til »Sandskredet«.
- 14. En HIV-positiv fortæller.
- 15. EXIS. - »Om U-landsarbejde«.
- 23. Peter Johannes Schjødt: »Velfærd - ufærd«.
- 25. Bjørn Erichsen: Om europæisk film.
- 28. Sejlerholdets »Regatta«.

Fra elevforeningen

Elevforeningens bestyrelse ønsker alle medlemmer en god jul og et godt nytår. Vi takker alle, der har vist interesse og opbakning og opfordrer flere til at komme til elevmødet i juni.

Elevmødet er en god anledning til at mødes med sine holdkammerater. De, der møder op, får både et hyggeligt og festligt samvær og et ord med på vejen - i år var det af forfatteren Anne Strandvad.

På generalforsamlingen den 25 juni genvalgte Carsten Bidstrup til bestyrelsen. Grethe Lundgaard og Kaare Jensen genvalgte som revisorer. Kontingentet er uændret 80 kr. (90 kr. for par). Aktuelle elever kan blive medlemmer for 60 kr.

Juleelevmødet 1993 tiltrak en stor del af årgang 1992/93 og var meget vellykket. Vi har måttet skuffe mange ved ikke at gentage succesen. Mød op til sommer i stedet.

Foreningen har på nuværende tidspunkt ca. 450 medlemmer og ca. 150 har endnu ikke betalt deres kontingent. Vi håber, at modtagelsen af dette årsskrift kan få disse »tvivlere« til at gå på posthuset og få ordnet deres mellemværende med foreningen.

Husk at sende adresseændringer til Ane Margrethe Stefensen. Hun står også til rådighed, hvis en jubilæumsårgang vil gøre en ekstra indsats for at samles.

Læg mærke til, at højskolens efterårsmøde og jubilarmødet er flyttet til august måned. Elevmødet og generalforsamling finder sted den 24 -25 juni.

Ingrid Fugl
Elevforeningens bestyrelse

Årsregnskab for Vallekilde Højskoles Elevforening

1. januar 1993 til 31. december 1994

<u>Indtægter:</u>		<u>Udgifter:</u>	
Medlemsbidrag.....	45.690,00	Porto	10.836,25
Renter - bank	1.095,25	Tryksager.....	4.100,00
Renter - giro	26,18	Rejseudgifter	3.174,00
Højskolen/musik l. . .	500,00	Elevmøder	6.900,00
Højskolen/årsskr.....	4.000,00	Kontor	2.000,00
		Diverse	244,50
		Gaver	6.977,50
		Årsskrift	<u>26.000,00</u>
		Udgifter i alt	60.232,25
		Underskud	<u>7.920,82</u>
Indtægter i alt	<u>52.311,43</u>	Balance.....	<u>52.311,43</u>
<u>Aktiver:</u>		<u>Passiver:</u>	
Bankbog	37.979,77	Formue	47.515,21
Checkkonto	72,14	Underskud	7.920,82
Girokonto	<u>1.542,48</u>		
I alt	<u>39.594,39</u>	I alt	<u>39.594,39</u>

Regnskabet for Elevforeningen er gennemgået. Bilag er sammenholdt med bogførte. Sparekassebog og Giro er forevist. Intet fundet at bemærke.

Vallekilde den 14. april 1994

Grethe Lundgaard / Kaare Jensen

Praktiske meddelelser

Elevmødet 1995 og generalforsamling i elevforeningen finder sted i weekenden den 24. - 25. juni 1994. Mødeindkaldelse og program udsendes i maj.

Efterårsmødet 1995 begynder lørdag den 26. august kl. 14 og slutter søndag 27. august sidst på eftermiddagen.

Husk at alle gamle elever - ikke kun jubilarerer - er velkomne til efterårsmødet. Hvis man melder sig til hele mødet, får man rabat, idet tilmelding til at bo på skolen under hele mødet giver gratis adgang til arrangementerne.

Jubilarmødet 1995 holdes lørdag den 26. august og begynder med middag kl. 18.30. Eleverne fra årgangene 1924-25, 1925, 1934-35, 1935, 1944-45, 1945, 1954-55, 1955, 1969-70, 1970, 1984-85, 1985 vil denne aften være skolens gæster.

Pårørende og tidligere elever, der ikke er jubilarerer, er også velkomne mod forudbestilling og betaling.

Jubilarerer, der ikke er medlemmer af elevforeningen, vil også modtage invitation til mødet. Kender I adresser på jubilarerer, som ikke er medlemmer, så send venligst adresserne til Ane Margrethe Steffensen, Krogen 2, Vallekilde, 4534 Hørve, tlf. 53 45 73 15.

Vedtægter Vallekilde Højskoles Elevforening

§ 1

Foreningens navn er: »Vallekilde Højskoles Elevforening«.

§ 2

Foreningens formål er:

- a) at vedligeholde forbindelsen mellem skolen og dens gamle elever. Dette søges især opnået ved udgivelse af et årsskrift og ved afholdelse af et elevmøde hvert år.
- b) efter evne at bidrage til skolens udsmykning, anskaffelse af undervisningsmidler og lignende. Alt, hvad der på denne måde tilvejebringes, tilhører skolen og kan aldrig sælges eller bortgives.
- c) at understøtte ubemidlede danske eller udenlandske elever under deres ophold på skolen.

§ 3

Foreningen optager alle elever fra højskolen, også elever fra ugekurser. Bestyrelsen kan i særlige tilfælde anerkende andre, der i deres arbejde har været knyttet til skolen. Medlemsbidragets størrelse fastsættes af generalforsamlingen. Det opkræves forud for eller samtidig med udsendelsen af årsskriftet.

§ 4

Årsskriftet »Fra Vallekilde Højskole« redigeres af en af bestyrelsen valgt mand eller kvinde. Det udsendes til alle medlemmer. Ikke-medlemmer kan tegne abonnement på årsskriftet til en pris, der fastsættes af bestyrelsen.

§ 5

Den årlige generalforsamling afholdes hvert år i forbindelse med elevmødet. Indkaldelse sker med 3 ugers varsel ved skriftlig meddelelse til hvert medlem. Indkaldelsen skal indeholde en dagsorden.

Medlemmers forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde senest en uge før mødet finder sted.

Forslag fra bestyrelsen og forslag til vedtægtsændringer udsendes til medlemmerne inden generalforsamlingen og kan vedtages ved almindelig stemmeflertal.

§ 6

Dagsordenen for den årlige generalforsamling omfatter behandling af følgende punkter:

- 1) Valg af dirigent
- 2) Bestyrelsens beretning
- 3) Fremlæggelse og godkendelse af årsregnskab
- 4) Valg af bestyrelse og revisorer
- 5) Fastsættelse af kontingent
- 6) Forslag fra bestyrelse og medlemmer
- 7) Eventuelt

§ 7

Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes, når bestyrelsen finder det påkrævet, og skal indkaldes, når mindst 1/4 af medlemmerne forlanger det.

En sådan generalforsamling indkaldes med samme varsel som den ordinære generalforsamling.

§ 8

Generalforsamlingen træffer sine beslutninger med simpelt flertal. Dirigenten afgør, hvorledes afstemningen skal foregå.

§ 9

Foreningen ledes af en bestyrelse på 7 medlemmer, hvoraf de 3 er valgt på generalforsamlingen for 3 år og afgår efter tur.

De 4 øvrige bestyrelsesmedlemmer er valgt af de sidste to sommer/vinterhold, 1 medlem fra hvert hold. For hver af de disse vælges en suppleant, som indtræder i tilfælde af, at bestyrelsesmedlemmet for pågældende årgang varigt eller for længere tid bliver forhindret i at passe sit hverv. De årgangsvulgte bestyrelsesmedlemmer er valgt for 2 år.

På hvert års generalforsamling vælges 2 revisorer. Genvalg kan finde sted.

§ 10

Foreningens regnskabsår følger kalenderåret.

§ 11

Bestyrelsen fører protokol over bestyrelsens møder og over generalforsamlingerne samt aflægger regnskab og status over foreningens midler. Bestyrelsen vælger selv sin formand.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst 4 af bestyrelsen er til stede.

§ 12

Bestyrelsen udpeger i henhold til »Vedtægter for Den selvejende Institution Vallekilde Højskole«, 2 medlemmer til institutionens bestyrelse. De vælges for 2 år ad gangen og afgår skiftevis. Det ene medlem vælges blandt de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen. Det andet medlem kan vælges enten fra bestyrelsens midte eller blandt foreningens menige medlemmer.

§ 13

Foreningen ansætter en forretningsfører og fastsætter dennes løn.

§ 14

Foreningen kan opløses på en generalforsamling, hvor mindst 1/3 af medlemmerne er tilstede. Er dette antal ikke til stede, kan beslutning om opløsning træffes på en ny generalforsamling, indkaldt med 14 dages varsel senest to måneder efter den første, og uanset de mødendes antal. Beslutning om opløsning af elevforeningen afgøres med simpelt flertal.

Dersom foreningen ved opløsning ejer formue, overdrages denne til Vallekilde Højskole.

Vedtaget på generalforsamlingen den 22 september 1991.

Elevforeningens bestyrelse

Ingrid Fugl, Vallekilde
Carsten Bidstrup, Rødovre
Jacob Johansson, København
Sidsel Boertmann Brüel, København
Lene Berit Larsen, Nykøbing Sj.
Sif Tandrup, Hørning
Georges Abou Samra, København
Mikkel Kroner, København
Allan Therkelsen, Rødvig
Susanne Sadolin, København
Helene Jürgensen, Århus

Elevforeningens forretningsfører

Ane Margrethe Steffensen, Krogen 2,
Vallekilde, 4534 Hørve, tlf. 53 45 73 15

Vallekilde Højskoles bestyrelse

Efterskoleforstander Niels Bendix Knudsen, formand
Sygehjælper Nancy Sørensen, næstformand
Kreditchef Jens S. Holm
Gdr. Tyge Solvang
Pæd. Ester Larsen
Grafiker Jacob Johansson
Slagter Carsten Bidstrup

Elevlister

VINTERSKOLEN 1993/94

Janne Geisshirt Andersen	Snerlevej 36, 1. th.	3000 Helsingør
Martin Ganderup Andersen	Parcelvej 9	4450 Jyderup
Pia Damgaard Andersen	Blågårdsgade 30A, 3.tv	2200 København N
Tine Kristina Andersen	Helligkorsvej 64, II tv.	4000 Roskilde
Line Ankjærgaard	Eskevej 2	8305 Samsø
Annika Baasch	Gefionsgade 1	2100 København Ø
Ulrich Brandt	Nansensgade 68, 3.tv.	1366 København K
Christel Bang Christensen	Illerup Mølle 253	4400 Kalundborg
Frank Christensen	Blomstervangen 23	6800 Varde
Søren Christoffersen	Rytterager 56	2791 Dragør
Per Clausen	Vestbirkvej 49	8752 Østbirk
Mark Dyna	Annettevej 4, 2.tv.	8220 Brabrand
Lars Elgildh	Ved Stampedammen 53	2970 Hørsholm
Thomas Philip Fahmy	Skovtoftebakken 23	2830 Virum
Henrik Finnedal	Østerbrogade 72, 2.th.	2100 København Ø
Annika Frahm-Rasmussen	Drosselvej 15	4930 Maribo
Heidi Frederiksen	Maglelund 58, 2.th.	2660 Brøndby St.
Mikkel Frederiksen	Andebøllevvej 202	5492 Vissenbjerg
Tim Frederiksen	Sokkelundsvej 12, 2.th.	2400 København K
Kim Vedersø Gilberg	Dronningensgade 38B, 2.	5000 Odense C.
Rene Egeskov Gjerka	Parkvej 25	7100 Vejle
Martin Gradal	Jernbanevej 8	3200 Helsingør
Peter Haack	Oberts Kocks Allé 29	2770 Kastrup
Stine Hallgreen	Nøglens Kvt. 16 A	2620 Albertslund
Hanne Vestergård Hansen	Tagensvej 52A, vær.213	2200 København N
Kenneth Strand Hansen	Uranienborg Allé 28	2860 Søborg
Gitte Birk Hedemann	Silkeborgvej 76, 2.tv.	8000 Århus C
Peter Bjørn Heede	Limgården 2, 1.th.	2300 København S
Erik Jimmy Jeiam		
Hemmingsen	Kurvemagerstien 13	2300 København S
Michael Hildebrandt	Østerbrogade 72, 2.th.	2100 København Ø
Torsten Hviid	Møllestræde 18, st.vær.3	3400 Hillerød
Henning Hvorslev	Listedvej 56, 1.th.	2770 Kastrup
Hanne Jensen	Østerbrogade 72, 2.th.	2100 København Ø
Jan Heine Jensen	Præstemarksvej 5	4070 Kr. Hyllinge
Pernille Anna Jespersen	Vingårds Allé 6	2900 Hellerup
Dorthe Merete Jørgensen	Kanalvej 8	4891 Toreby
Alice Kellebjerg	Staldgårdsgade 39A 2.sal	7100 Vejle

Poul Kirkegaard	Kildeskovsvej 45	2820 Gentofte
Signe Hylleholt Kjeldsen	Oehlenschlägersg. 25 5tv.	1663 København V
Mette Kjær-Hansen	Hovvej 28	4490 Jerslev
Anna Kowalczyk	Necla 8/2	84-377 Gdynia
Susanne Kristensen	H.C. Andersensvej 16	8723 Løsnings
Mikkel Kroner	Herman Triers Pl. 5,3.th	1631 København V
Sinnet Krustrup	Ømkulevej 35A	7100 Vejle
Torben Lange	Skolevej 13	6510 Gram
Marianne Larsen	Holtuglinievej 19	4660 St. Heddinge
Marie Krogshøj Larsen	Oehlenschlägerg. 66 4.th	1663 København K
Mike Peter Larsen	370 Midvag	Færøerne
Martin Lose	I.P.HartmannsAllé 3	2500 Valby
Thomas Lundsgaard	Plantagevænget 13	4340 Tølløse
Karina Madsen	Gribbenvej 23	4583 Sj. Odde
Johan Tobias Melchior	Frederiksholms Kanal 20	1220 København K
Alberte Clement Meldal	Landemærket 3, 5.th.	1119 København K
Paula Meldgaard	Strandboulev. 158 st.tv.	2100 København Ø
Jes Stampe Molbech	Nyvej 33 1.mf.	2620 Albertslund
Thomas Møhl	Hanedamsvej 50	9240 Nibe
Mads Horsbøl Nielsen	Silkeborgvej 76, 2.tv.	8000 Århus C
Sidsel Dunsrose Nielsen	Østerbrogade 72, 2.th.	2100 København Ø
Marie-Louise Lassen Nissen	Terpvej 38	6630 Røding
Pia Tøngsted Nissen	Ringen 8	6700 Esbjerg
Kasper Brandt Nyegaard	Hesselbækpark 24	3520 Farum
Maiken Opheim	Holmegårdsvej 16	3400 Hillerød
Frank Ditlev Pedersen	Skovsyrevej 89	4700 Næstved
Finn Lange Petersen	Rugmarken 34	6360 Tinglev
Kristine Nærvig Petersen	Rødlersvej 67	2990 Nivå
Trine Petersen	kollerupvej 2	2665 Vallensbæk
Zita Guldbjerg Petersen	Hindbærhaven 10	2680 Solrød Strand
Kristian Rehder	Griffenfeldsgade 14, 1.tv.	2200 København N
Tina Schamaitat	Ved Fæstningen 5	2610 Rødovre
Christina Schødte	Kalkær Parken 132	8270 Højbjerg
Morten Skovgaard	Bødkervænget 20	4270 Høng
Bjarke Slot	Gyvelbakken 11	4400 Kalundborg
Peder Michael Svendsen	Havnevejen 140 A	8500 Grenå
Runc Søchting	Slovfennen 11	6200 Aabenrå
Allan Therkelsen	Boestoftevej 24	4673 Rødvig
Dorte Wriedt	Græshavevej 56	4983 Dannemare

SOMMERSKOLEN 1994

Kasper Aagerup	Grundtvigsvej 16, 1	1864 Frederiksberg
Dorethe Aagaard		
c/o Grethe Aag.	Plantagen 7, Korinth	5600 Faaborg
Arvid Aaskoven	Strandbyvej 42	5683 Hårby
Anne-Mette Andersen	Søndergade 2, 1.	4100 Ringsted
Bjarne Kamp Andersen	Arnborgvej 19	6900 Skjern
Peter Thorup Andersen	Baubjergvej 30	6430 Nordborg
Katrine Elizabeth Anker	Drogdengade 10, 4.mf.	2300 København S
Lene Astrup	Villaparken 28	7860 Spøttrup
Saratha Devi Balakrishnan	Svaneparken 160	7430 Ikast
Max Rene Berthelsen	Næstvedgade 12, 4.tv.	2100 København Ø
Mette Kirstine Bie	Sønderbakken 24	2820 Gentofte
Søren Bjerge	Stjerneholmsgade 1	8700 Horsens
Stine Maria Bjerno	Torvegade 1	6880 Tarm
Mette Bjerringgaard	Upsalagade 22, 4.tv.	2100 København Ø
Dennis Boutrup	Halgrensgade 5, 4.th.	2300 København S
Jeannette Braagaard	Vesterbrogade 186, 4.	1800 Fred. berg C.
Lotte Brinch	Sankelmarksgade 11, 2.th.	1676 København V
Tine Longfors Brodersen	Gl. Kalkbr.vej 25 1.th.	2100 København Ø
Kate Bruun	Mimersgade 66, 1.mf.	2200 København N
Thor Bruun	Ragnhildsvej 4A	5700 Svendborg
Hanne Caspersen	Kastrupvej 20, 4.th.	2300 København S
Dorte Clausen	Mellemgade 1	6270 Tønder
Isabella Colding	Folkvarsvej 11, 2.th.	2000 Frederiksberg
Anna Wørishøffer Dahl	Sølvgade 26, 1.th.	1307 København K
Susse Dahl	Troldhøj 47	4000 Roskilde
Eva Mikala Dam	Søllerødpark 16-3	2840 Holte
Karin Frimodt Daugaard	Svalevej 37	8382 Hinnerup
Helene Serup Frische	Henriksparken 3	3070 Snekkersten
Niels Lau Færge	Tømrerparken 3	4180 Sorø
Bjarne Hald	St.Kannikestræde 2	1169 København K
Jeanette Janne Hansen	Ahornvej 16	2791 Dragør
Jens Peter Hansen	Porsevænget 8	8600 Silkeborg
Hassan Duús Hedlund	c/o Alice Duús	1810 Fred. berg C
Tanja Mølgaard Henriksen	Kærbyparken 58	9000 Aalborg
Line Holgaard	Claudisvej 9	7430 Ikast
Jens Peter Holmegaard	Savværksvej 10	8370 Hadsten
Christina Maj Jacobsen	Frodings Allé 3, 1.tv.	2860 Søborg
Irene M. Jacobsen	Torvegade 39, 3.tv.	6700 Esbjerg
Annelise Jagd	Fuglegårdsvæng. 66, 1.tv.	2820 Gentofte
Kristine Hauberg Jakobsen	Stockflethsvej 13	5230 Odensen M
Camilla Jarmer	Stc. Jacobs Plads 2, 5.sal	2100 København Ø

Anders Martin Jensen	Ornehøjvej 1	5485 Skamby
Heidi Erika Jensen	Hesselbækpark 15	3520 Farum
Henrik Lomholt Jensen	c/o Svendborg Højskole	5700 Svendborg
Steen Jensen	Marselis Boulev. 36, 3.mf.	8000 Århus C
Preben Just	Kollegievej 4	9000 Aalborg
Helene Jürgensen	Vestergade 45	8000 Århus C
Anders Michael Jørgensen	Ndr. Parkvej 21	3200 Helsingør
Inger Wessenberg Kjær	Nørre Allé 75, vær.467	2100 København Ø
Jimmy Knudsen	Persiensvej 16	2300 København S
Peter Krøll Korsgaard	Linnedgårdsparcen 23, 1.	9800 Hjørring
Annette Krogh-Hansen	Herningvej 17, lejl.177	9220 Aalborg Ø
Astrid Gukke Krüger	Krusågade 13, 3.th.	1719 København V
Camilla Malene Larsen	Ndr. Banevej 30	3400 Hillerød
Charlotte Egede Larsen	Hindegade 9, st. lejl.2	1303 København K
Charlotte Rohde Larsen	Lars Poulsens Vej 17	9000 Aalborg
Christel Lambrecht Larsen	Julius Valentinersv. 12, 2.	2000 Frederiksberg
Jan Larsen	Øresundskollegiet M.611	2300 København S
Kirsten Larsen	Augustagade 18, st.th.	2300 København S
Lone Norup Lauridsen	Ravnsbjerg Mark 6	7400 Herning
Liselotte Lauritzen	Palthompark 27, st.tv.	3520 Farum
Mikkel Brøndgård Laursen	Århusvej 6, 1.sal	8670 Låsby
Jakob Lave	Fåborggade 21, 4.tv.	8000 Århus C
Stine Lilja	Flensborggade 55, 4.	1669 København V
Michael Linnemann	Wilkenvej 9, 1.mf.	2000 Frederiksberg
Michelle Lykke	Jollen 53	3070 Snekkerten
Alphonse Makove	Dalslandsgade 8, F 506	2300 København S
Pernille Henriette Massinen	Frugtparken 20	4300 Holbæk
Michael Mejlsler	Sv. Poulsensvej 86	3060 Espergærde
Arthur Mendelson	Vognporten 14-757	2620 Albertslund
Maria Mikolinska	Os.Lecha 83/9	61-296 Poznan
Yacoubi Mohammed	Ringkøbingvej 13, 1.tv	8000 Århus C
Gry Kirstine M. Mortensen	Heravej 63	9210 Aalborg SØ
Ole Valentin Mortensen	Poppelhaven 136, 1.th.	5240 Odense
Maria Møller	Grønjordskollegiet 1418	2300 København S
Dorte Lavenborg Nielsen	Bredgade 9, 3.sal	9000 Aalborg
Peter Kildal Nielsen	Skovlæet 8	8500 Grenå
Steen Uffe Tommerup Nielsen	Gl. Skovvej	4270 Høng
Shahrokh Hayat-Pour Niki	Kristoffersvej 32	4100 Ringsted
Jonas Peter Langvad Nilsson	Kanslergade 6, 3.th.	2100 København Ø
Stine Nordkvist	Grønjordskollegiet 2812	2300 København S
Benn Olen	Rughaven 61	9000 Ålborg
Jesper Olesen	Skovsbovænget 12.K2	5230 Odense M
Jesper Fisker Olesen	Chr. Wærumsgade 3, 2.th.	8000 Århus C
Charlotte Ammitzbøll Olsen	Højager 122	2670 Greve
Morten Olsen	Æblevængen 57	2765 Smørum
Charlotte Pedersen	Tordenskjoldsgade 1, 3.tv.	9000 Aalborg
Kitt-Ann Pedersen	Fuglsangpark 151	3520 Farum
Lars Klemer Pedersen	Parkvænget 6	2670 Greve Strand
Peder Anton Pedersen	Fyensgade 6, 1.vær.28	8700 Horsens
Eva Nyboe Petersen	Li.Colbjørnsensg.e 7, 2.tv.	1703 København Ø
Paulina Piotrowska	ul.Hufcowa 18A/48	94-107 Lodz

Mathias Møller Prægel	Bakkevej 30	3450 Allerød
Astrid Helene Pårup	Hørgård 211	6200 Aabenraa
Hanne Krabbe Rasmussen	Frederiksborgvej 228	4000 Roskilde
Mette Rasmussen	Fåborggade 21, 4.tv.	8000 Århus C
Anne Kirstine Riemann	Matthæusgade 48A, 4.406	1666 København V
Susanne Sadolin	Fredens Allé 4	3390 Hundested
Georgs Samra	Amagerfælledvej 75 st.	2300 København S
Karen Gitte Sand	Fallen 21A, 4.tv.	5000 Odense C
Kim Snekker Sandelin	Langgade 22B	4800 Nykøbing F
Tybalt Schrøder	Skodsborgvej 189	2850 Nærum
Bente Smith	Strandgade 74	5683 Hårby
Roni Levy Stærmosé	Hjulters Kvarter 261	5220 Odense SØ
Henriette Mejenborg Svendsen	Kirkeager 5	3210 Vejby
Henrik Sørensen	Grønjordskollegiet 3614	2300 København S
Mette Louise Sørensen	Rævebakken 24	4400 Kalundborg
Mogens Holm Sørensen	Tordenskjoldsgade 1, 3.tv.	9000 Aalborg
Peter H.S. Sørensen	Hjørringgade 17, 3.th.	2100 København Ø
Hanne Termansen	Rosenkrantzgade 20, ,tv.	8000 Århus C
Jan Tomzak	Ryesgade 112C, 2.	2100 København Ø
Rikke Ravn Tordrup	Kløvervænget 14	4850 Stubbekøbing
Helle Vaarning	Borgm.Christiansensg. 45	2450 Kbhvn. SV
Annette Vester	Skyttegade 12.st.tv.	2200 København N
Anne Thorhauge Vestergaard	Kærvej 6	7840 Højslev
Katazyna Wachowiak	ul.11Listopada 17/50	62-510 Konin
Mette Wilhelmsen	Havdrupvej 6, 1.tv.	2700 Brønshøj
Lars Jean Windelin	Hyldegårds Tværvej 8	2920 CharlottenInd.
Jeppe Øster	Birkegade 21, 3.th	2200 København N
Gitte Hvidsminde Østergaard	Kærvej 120, 1.th.	7190 Billund

Husk Husk Husk Husk Husk

Nyt tidspunkt
for

**JUBILARFEST
&
EFTERÅRSMØDE**

Lørdag den 26. og
søndag den 27. august

Husk Husk Husk Husk Husk

Indholdsfortegnelse

Lars Davisen, Jakob Erle, Lasse og Betty Rathnov: Væk med højskolens uforanderlige søndagsstemning.....	3
Peter Johannes Schjødt: Højskolen som modvirker og genskaber	11
Jørn Fugl: Menneskets ubodelige ensomhed.....	23
Rapport fra skriveværkstedet	29
Betty og Lasse Rathnov: Nyt fra Vallekilde	41
Birgitte og Thor West Nielsen: Mindeord for Georg Veit	47
Nye lærere.....	49
Kalender 1993/94	51
Ingrid Fugl: Fra Elevforeningen	55
Elevforeningens regnskab.....	56
Praktiske meddelelser	57
Elevforeningens vedtægter	59
Elevlister	65

REDAKTION:

Ingrid Fugl - Jørn Fugl - Lasse Rathnov

FOTOS:

Fotoholdet november/december 1994

TRYK:

Holbæk Amts Bogtrykkeri